

وظایف پدر و مادر نسبت به فرزندان

مکان: هیأت نبی اکرم(ص)

سخنران: استاد محسنی نسب

جلسه مورخ: ۱۲ مرداد ۱۳۹۷

تدوین کننده: خانم محمدی

فهرست

- ۱..... اسراف در وضو
- ۲..... وظایف پدر و مادر بر فرزندان
- ۲..... محبت به فرزندان
- ۳..... محبت ویژه ی والدین به یکی از فرزندان نسبت به فرزندان دیگر
- ۴..... محبت بیش از حد به فرزندان
- ۴..... کسب روزی حلال برای خانواده و فرزندان
- ۴..... گماردن فرزند به شغل مناسب
- ۴..... فراهم کردن مقدمات ازدواج فرزندان
- ۵..... تربیت فرزندان
- ۵..... فضیلت امام علی(ع)
- ۶..... ثواب زیارت مخصوصه امام رضا(ع)

اسراف در وضو

یک امر مهم در بحث وضو گرفتن، نحوه استفاده درست از آب برای جلوگیری از اسراف است. در بعضی مواقع از آب، بیشتر از آنچه که برای وضو گرفتن نیاز است استفاده می شود و در هر چیزی بیش از حد نیاز استفاده شود اسراف محسوب می شود، در هنگام وضو و غسل گرفتن این موضوع نمود بیشتری دارد.

اسراف، وضو را باطل نمی کند اما اسراف جزء گناهان کبیره محسوب می شود. کسی که اسراف می کند گناه مرتکب شده ولی وضو او باطل نمی شود. باید به این نکته توجه کرد که وضو یک امر مستحب محسوب می شود، انجام کار مستحب همرا با گناه، شایسته نیست لذا باید وضو گرفتن با آب در حد نیاز را تمرین کرد و اگر برای شخص دشوار است، در یک لیوان آب ریخته از آن لیوان برای وضو استفاده کند و اگر از شیر آب استفاده می کند بهتر است به اندازه باریکه ای آب از شیر بیاید یعنی شیر آب را با فشار زیاد باز نکند تا اسراف شود.

وظایف پدر و مادر بر فرزندان

یکی از وظایف پدر و مادر، تربیت فرزند است. از وظایف دیگر والدین به فرزندان محبت ورزی است.

محبت به فرزندان

اگر دقت شود فرزندی که تحت محبت والدین هستند شخصیت آرام، باسواد و از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند و کمتر نیازمند محبت افرادی که ضعف شخصیتی دارند، هستند چون احساس می کنند کسی پشتیبان آنهاست، و به او محبت دارد، به عبارتی نسبت به کسی که به او محبت نشده، با سرسختی با او رفتار شده و احساس ضعف می کند، از درون پر هستند.

بنابراین در باب تربیت به کار بردن واژه تربیت به این دلیل است که چون تربیت امر مهمی است، همه این بحث ها مقدمه برای تربیت است و این بحث ها اگر رنگ و بویی تربیتی پیدا کند، اهمیت دارد.

محبت کردن یکی از پایه های اصلی و مهم تربیت کردن فرزندان است یعنی اگر بخواهیم کودک درست تربیت شود باید محبت کرد و در فضای محبت آمیز بایستی کارهای تربیتی دیگر مانند یاد دادن، تنبیه کردن و ... را انجام داد.

انسان برای اینکه در دنیا زندگی کند نیاز به هوا برای نفس کشیدن دارد تا هوا نباشد، لباس، خانه، تفریح و غذا خوردن هیچ معنایی ندارد. باید بتوان نفس کشید تا زنده ماند.

محبت در فضای تربیتی حکم همان هوا برای زنده ماندن را دارد محبت کردن وظیفه پدر و مادر است. خداوند انسان را اساساً طوری آفریده که فرزندش را دوست دارد، این مسئله مهم را خداوند به صورت ابتدایی در وجود و قلب پدر و مادر قرار داده تا مزایای این دوست داشتن در تربیت فرزند اتفاق بیفتد.

برای تربیت فرزند این محبت جایگاه و موقعیتی ویژه ای دارد. رسول خدا(ص) می فرماید: کودکان را دوست بدارید و به آنان مهربانی کنید و هرگاه به آنها وعده دادید وفا کنید زیرا آنها شما را روزی دهنده خود می دانند.

پایه ی اولیه دین محبت کردن به کودک است.

امام صادق(ع) می فرمایند: بدون تردید خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش رحم می کند.

این محبتی است که در قلب پدر و مادر است و در این رحمت، رحمتی است که خداوند نسبت به پدر و مادر انجام می دهد باید دقت کرد که قاعده خیلی مهم است. پدر و مادر به خاطر محبت و رحمت که در قلبشان نسبت به فرزند دارند، خداوند در آن دنیا به آنان رحم می کند. بین این رحم و رحم به والدین ارتباط وجود دارد.

حقیقت انسان از رحمت درست شده است در آن عالم نیز نسبت به انسان رحمت می شود و باید گفت همین رحمتی که در قلب انسان وجود دارد در آن دنیا اعمال می شود پس اگر آدمی سختی باشد، با او سخت برخورد می شود، انسان لطیفی باشد با لطف و لطافت برخورد می شود، بد یا خوب باشی همانگونه رفتار می شود و چون این انسان است که نمایش و ظهور و بروز پیدا می کند، در آن دنیا آنگونه با او رفتار می شود. بنابراین اگر انسان به فرزند خود محبت بورزد، در آن دنیا به او رحم می شود.

حضرت علی(ع) می فرمایند: در خانواده خود به کودکان با عطف و مهربانی باش و بزرگترها را احترام کن.

احادیث و روایات تاکید دارند که باید نسبت به کودکان مهربانی کرد و با آنها با محبت برخورد کرد.

محبت ویژه ی والدین به یکی از فرزندان نسبت به فرزندان دیگر

این محبت ممکن است که عوارضی داشته باشد به عنوان مثال ممکن است انسان چند فرزند داشته باشد و به هزار دلیل ممکن است یکی از فرزندان را بیشتر از فرزندان دیگر دوست داشته باشد یعنی قلب ممکنه به یکی از فرزندان گرایش بیشتری داشته باشد ولی باید پدر و مادر در رفتارشان آن را بروز ندهند به طوریکه فرزند دیگر احساس کمبود کند چراکه باعث هزار مشکل و چالش خواهد شد، تا آخر عمر ممکن است بین فرزندان درگیری به وجود بیاید بنابراین والدین باید دقت کنند که عدالت را بین فرزندان برقرار کنند.

امام صادق می فرماید: عدالت را بین فرزندان رعایت کنید همانطور که دوست دارید آنها در نیکی و اظهار مهربانی بین شما به عدالت رفتار کنند.

این امر یک موضوع بسیار مهم و یک قاعده محسوب می شود. منظور از حدیث بالا این است که، همانطور که انسان دوست دارد فرزندش در هنگام بزرگسالی بین مادر و پدر باختلاف برخورد نکند و به یک نسبت به آنها محبت داشته باشد و باعث ناراحتی شان نشود، فرزندان نیز دوست دارند والدین عدالت را رعایت کنند ، اگر انسان با فرزند خود با اختلاف برخورد کرد فرزند از او یاد می گیرد و آنها نیز همین رفتار را نسبت به پدر مادر انجام خواهند داد.

محبت بیش از حد به فرزندان

مسئله دیگر در محبت کردن فرزندان محبتی است که منجر به انحراف یا خطا شود. گاهی ممکن انسان آنقدر فرزند خود را دوست بدارد و به او محبت کند که این محبت او را به گناه بیاندازد و این مورد قبول دین ما نیست.

رسول خدا (ص) خطاب به عبدالله بن مسعود فرمود: ای ابن مسعود دلسوزی نسبت به خانواده و فرزند، نباید تو را به نافرمانی خدا و به انجام حرام، وادار سازد چرا که خدای متعال می فرماید قیامت روزی است که نه مال سود می دهد و نه فرزندان، مگر کسی که با دلی سالم نزد خدا آید.

کسب روزی حلال برای خانواده و فرزندان

وظیفه دیگری که پدر و مادر مادر علی الخصوص پدرنسبت به فرزند باید داشته باشد بحث روزی حلال است.

رسول خدا(ص) می فرماید: حق فرزند بر پدر آن است که نوشتن، شنا کردن و تیر اندازی به او بیاموزد و جز روزی پاک، روزی دیگری برایش مهیا نکند و همین که بالغ شد او را به ازدواج برساند.

گماردن فرزند به شغل مناسب

از وظیفه پدر و مادر فقط نام نیک گذاشتن بر فرزند، لباس خریدن و... نیست، امور مهمتری نیز هست. اگر والدین توان دارند و می توانند فرزند را مشغول به کار مناسب کنند .

مردی به رسول خدا عرض کرد حق این فرزند بر من چیست؟ حضرت فرمود: حق فرزند بر پدرش این است که برای او نام نیک انتخاب کند، در ادب و تربیتش بکوشد و او را به کار شایسته بگمارد.

پدر از لحاظ سنی، تجربه و ارتباط با دیگران نسبت به جوانی که تازه پا به عرصه گذاشته، بیشتر است و این پدر باید تلاش کند تا فرزندش را مشغول به کار مناسب کند.

فراهم کردن مقدمات ازدواج فرزندان

از زمانی که فرزند رشد کرد و بزرگ شد، پدر و مادر تلاش کند فرزند را به ازدواج برسانند زیرا پدر و مادر در این امر تجربه دارند. بحث ازدواج مسئله بسیار مهم است که پدر و مادر باید به آن توجه کنند.

رسول خدا(ص) فرمود: از حقوقی که فرزند به پدر خود دارد سه چیز است، اسم نیکو برای او انتخاب کنند، نوشتن به او بیاموزد و وقتی به حد بلوغ رسید، وسایل ازدواجش را فراهم کنند .

مقدمات ازدواج فقط مقدمات مالی نیست باید از تجربه، علم و مشورت خود فرزند را بهره مند کند و فرزندش را به درستی راهنمایی کند.

رسول خدا(ص) می فرماید: هر که فرزندش به سن ازدواج برسد و توانایی مالی داشته باشد که او را همسر بدهد و ندهد از آن فرزند اگر خطایی سرزند گناه آن بر اوست.

از همه مهمتر ممکن است شخص بخواهد ازدواج کند اما پدر و مادر یا شخص دیگری مانع شده و سنگ اندازی می کند این مساله ی عواقب سخت تری دارد.

تربیت فرزندان

در قرآن می فرماید : یا ایها الذین آمنوا انفسکم و اهلیکم نارا وقودها الناس و الحجاره علیها

ای کسی که ایمان آورده اید خودتان و خانواده تان را از آتش نگه دارید.

بنابراین یکی از وظایف پدر و مادر است که نه تنها خودشان را از دوزخ نجات دهند و و اهل بهشت شود باید خانواده خود را نیز با تربیت شایسته نجات دهند.

انسان به این دنیا آمده که تربیت شود، به این دنیا نیامده که خوش بگذراند. اصلاً دنیا جایی برای خوش گذراند نیست اگر کسی فکر می کند از این دنیا خوش گذراندن و لذت بردن در میباید سخت در اشتباه است چون کمی لذت می برد اما هزاران برابر آن را رنج می کشد.

مثلاً تا زمانی که گرسنه نشود و رنج گرسنگی نکشد از غذا لذت نمی برد، به همین دلیل هر لذتی در این دنیا به درد و رنج های بسیاری پیچیده شده است. این دنیا ارزش دست و پا زدن برای لذت بردن را ندارد. انسان به این دنیا آمده تا تربیت شود، رشد کند و وقتی که به تکامل رسید به آن دنیا می رود تا در آنجا که دیگر رنجی نیست با توجه به میزان تکاملش در این دنیا، لذت می برد. این تکامل با تربیت به دست می آید .

فضیلت امام علی(ع)

پیامبر اکرم (ص) میفرماید: مثل علی فیکم فی هذه الامه کمثل الکعبه المستوره والمشهور النظر الیهها عبادہ والحج الیهها فریضه مثل علی علیه السلام در بین شما مانند کعبه مشهور و مشهور است که نگاه کردن به آن عبادت است و طواف آن حج واجب است .

طبق احادیث نگاه کردن به کعبه عبادت است و طواف علی بن ابیطالب یعنی امیرالمومنین در محوریت و مرکزیت قرار دارد یعنی ما دور تو می چرخیم چون تو اصلی ما خودمان را با تو تطبیق می دهیم.

پیامبر اکرم(ص) میفرماید: حق علی بر مسلمانان مانند حق پدر نسبت به فرزندش است.

همانگونه که پدر حقی بر فرزند خود دارد علی بن ابیطالب نیز نسبت به امت اینگونه است.

پیامبر اکرم(ص) میفرماید: انا و علی ابوا هذه الامه

من و علی پدران این امت هستیم.

اگر انسان می‌خواهد سراغ پدر حقیقی خود برود باید سراغ علی بن ابیطالب برود که انشاءالله از شیعه و پیروان آن حضرت باشد.

ثواب زیارت مخصوصه امام رضا(ع)

در ایام زیارتی آقا علی بن موسی الرضا هستیم و زیارت ایشان ثواب خاصی دارد که عرب‌ها با وجود زیارت گاه‌هایی که در کشور خود دارند باز برای زیارت به مشهد می‌آیند. بطوریکه بعضی از آنها مطالعه کرده‌اند و می‌دانند که در احادیث بسیاری زیارت علی بن موسی الرضا فضیلت‌هایی دارد که برای هیچ‌یک از ائمه نیست.